

یادداشت

گفتمان برتر رئیس جمهور، برجام اقتصادمحور و جذب سرمایه خارجی

عبدالرسول خلیلی . استاد دانشگاه

● با مساعی به‌عمل آمده در برداشت‌شدن زنجیر تحریم از پای اقتصاد ایران، رئیس جمهور در رونمایی از وعده‌های اصلی خود به مردم، به یکی از مهم‌ترین آنها، جامه عمل پوشاند. این در حالی است که تا قبل از آن در شرایط تحریم، میزان تورم در کشور بالای ۴۰ درصد و رشد اقتصادی منفی ۶٫۸ درصد بود، مشکلی که خردمندانۀ ساماندهی شد و می‌تواند در تحقق وعده‌های بعدی رئیس‌جمهور که همانا رسیدگی و بهبود معیشت مردم است، به‌خوبی عملیاتی شود. یازدهم در انتخابات به مردم را به منصفه‌ظهور رساند و به برداشتن زنجیر تحریم از پای اقتصاد ایران اشاره کرد که می‌تواند راه را برای تعامل بیشتر با جهان بازگشایی کند و به همین دلیل خواهان آماده‌شدن کشور برای تحرک اقتصادی شد. رئیس‌جمهور با توجه به توفیق‌های دولت در عمل به وعده‌هایی که برای برداشتن موانع به مردم داده بود، از بخش خصوصی، فعالان اقتصادی و کارآفرینان کشور خواست تا در فضای به‌وجود آمده وارد عرصه فعالیت شده و از همه فعالان اقتصادی داخلی، ایرانیان خارج از کشور، شرکت‌ها و دولت‌های خارجی که تمایل به همکاری با ایران دارند، دعوت کرد تا از فرصت سرمایه‌گذاری در ایران به‌عنوان امن‌ترین کشور منطقه، و دارنده بزرگ‌ترین منابع انرژی، سرمایه و نیروی انسانی فوق‌العاده، استفاده کنند آن‌چنان‌که رئیس‌جمهور به ۳۲ میلیارد جوان ۲۰ تا ۴۰ ساله در کشور اشاره کرده که از لحاظ نیروی انسانی قدرت بزرگی به شمار می‌رود، و همچنین مردم مشتاق تغییر که دنبال یک تعامل سازنده با جهان هستند. این سخنان خبر واقعه جدید اقتصاد ایران برای جذب سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی است که می‌تواند رویکرد کشور را به اقتصاد توسعه به‌منزله یک ضرورت برای تقویت بازار سرمایه نشان دهد. از سوی دیگر، جذب سرمایه‌گذاری، از الزامات جذب فناوری پیشرفته در جوامع امروزی است که می‌تواند فقر مادی و تنزل دائمی شاخص‌های توسعه را که از مشکلات اقتصادی در کشورهای در حال توسعه است، برای جذب بازارهای هدف منطقه‌ای و بین‌المللی جبران و مرتفع کند. با جذب سرمایه‌گذاری به‌ویژه سرمایه خارجی است که می‌توان نسبت به احداث زیرساخت‌ها و امکانات مورد نیاز از طریق روش‌های رایج جذب سرمایه‌گذاری خارجی اقدام کرد. انجام‌دادن این کار به‌درستی می‌تواند زمینه‌های لازم را برای ایجاد زیرساخت‌های اولیه و پیشرفته برای حرکت جهشی اقتصاد فراهم کند. این در حالی است که تاکنون بیش از ۲۰۰ هیات خارجی به ایران سفر کرده، هرچند حدود تقریباً ۳۰ درصد آن با بخش خصوصی ایران مذاکره داشته‌اند. با توجه به گفتمان برتر روحانی برای در عصر جهانی‌شدن اقتصاد، جذب سرمایه‌گذاری خارجی یک ضرورت برای گسترش بازار سرمایه به‌مثابه یکی از بازارهای چهارگانه اقتصادی، پروژه خصوصی‌سازی و نیاز اقتصاد ملی به رشد و توسعه اقتصادی به‌شمار می‌رود. این ضرورت به‌ویژه با ظهور نظام پیچیده تولید و تقسیم کار بین‌المللی، که از عوامل مؤثر در پایداری جریان سرمایه‌گذاری خارجی است، پیوند تنگاتنگی را میان بازارهای سرمایه، کار و خدمات ایجاد کرده و درعین حال سطح دستمزدها و بهره‌وری‌های سرمایه را در کشورهای میزبان به سطح کشورهای صادرکننده سرمایه می‌رساند، به‌گونه‌ای که ادغام اقتصاد کشورها در نظام بین‌المللی موجب شده تا سهم سرمایه‌گذاری خارجی در فعالیت‌های اقتصادی جهان در دو دهه گذشته دو برابر شود و ۴۰ درصد کل جریان سرمایه‌گذاری خارجی در سطح جهان را تشکیل دهد. در کشورهایی که به علت پایین‌بودن درآمد سرانه، حجم پس‌اندازها ناکافی است، سرمایه‌گذاری‌های خارجی بخشی از نیاز کشور به منابع مالی را تأمین می‌کند. آن‌چنان‌که در بند ۱۱ سیاست‌های اقتصاد مقاومتی، توسعه حوزه عمل اقتصاد کشور به منظور انتقال فناوری‌های پیشرفته، گسترش و تسهیل تولید، صادرات کالا و خدمات و تأمین نیازهای ضروری و منابع مالی از خارج تصریح شده است. به این ترتیب، سرمایه‌گذاری‌های خارجی از یک سو رشد اقتصادی را به دنبال دارد، و از سوی دیگر - در کوتاه‌مدت - از فشار بر تراز پرداخت‌های خارجی، می‌کاهد که در نتیجه افزایش تقاضا برای کالاهای وارداتی ایجاد شده است. امروزه توسعه به‌مثابه یک مسئله بین‌المللی حائز اهمیت است، و چنین نگاهی همگام با ماهیت اقتصاد مقاومتی برای بهره‌گیری از فرصت‌های خارجی اقتصاد کشور است. به‌طوری‌که جذب سرمایه‌گذاری خارجی از مهم‌ترین عوامل توسعه از منظر اقتصاد بین‌المللی، می‌تواند به مقاومت‌سازی اقتصاد کشور بیش از پیش کمک کند. به همین خاطر با جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی و هم‌زمان انتقال فناوری‌های پیشرفته روز می‌توان نسبت به احداث زیرساخت‌ها و امکانات موردنیاز از طریق روش‌های رایج سرمایه‌گذاری خارجی اقدام کرد. توسعه کشورها همواره در فرایند بین‌المللی از طریق پیوند با اقتصاد و بازار جهانی تقویت می‌شود. توانمندی‌های اقتصادی کشورها نیز در تعامل با این اقتصاد و بازار تحکیم می‌شود. بر این اساس دولت‌ها سعی می‌کنند تا فرایند توسعه را در کشورهای خود با حضور در بازار جهانی بسترسازی کرده و اقتصاد ملی را به رشد مطلوب برسانند. درست انجام‌دادن این کار می‌تواند زمینه‌های لازم را برای ایجاد زیرساخت‌های لازم برای حرکت شتاب‌دهنده فراهم کند.

فاطمه‌سادات حسینی با وجود اینکه جوان‌ترین نامزد ائتلاف اصلاح‌طلبان برای ورود به مجلس است، به واسطه تحصیلات عالیه در حوزه مالی و اقتصاد و تجربه کاری مرتبط با آن، بار اصلی اعلام برنامه و مواضع این ائتلاف در حوزه اقتصاد را بر دوش گرفته است؛ به‌همین دلیل با او درخصوص اولویت‌های اقتصادی مجلس آینده در باب رفع مسائل عمده اقتصاد کشور گفت‌وگویی انجام داده‌ایم که می‌خوانید:

● به‌عنوان اولین سؤال، به نظر شما مهم‌ترین مسائل اقتصادی کشور در حال حاضر چیست؟

متأسفانه به دلیل شرایط دشواری که در سال‌های اخیر بر اقتصاد ایران به طور ظالمانه از سوی غرب تحمیل شد و نیز وقوع برخی سوءمدیریت‌ها در دولت قبل، مسائل اقتصاد ایران افزایش چشمگیری پیدا کرده و به دلیل ذات پدیده‌گونه و سیستمی مسائل اقتصادی، اکثر آنها واجد اهمیت بالایی هستند. بیکاری، افت قدرت خرید مردم، رشد پایین اقتصادی، بدهی کلانی که از دولت قبل به ارث رسیده، دشواری‌های حاصل‌شده برای بخش تولید، هزینه بالای تأمین مالی، مسائل مرتبط با محیط‌زیست، ازجمله بحران کم‌آبی و افت سرمایه‌گذاری‌های تولیدی و زیرساختی اقتصاد ایران به‌ویژه در بخش انرژی، سرفصل‌های مسائل مهم اقتصاد ایران در شرایط حاضر است که بدهی است مدیریت و اصلاح آنها برای هیچ دولتی کار بسیار ساده‌ای نیست.

● از میان مواردی که اشاره کردید، در صورت پیروزی با اکثریت اصلاح‌طلبان در انتخابات، مجلس چگونه قرار است در حل این مسائل ایفای نقش کند؟

مجلس آینده در شرایطی کار خود را آغاز خواهد کرد که شاهد رفع تمامی تحریم‌های اقتصادی علیه برنامه‌های صلح‌آمیز هسته‌ای جمهوری اسلامی هستیم. این رخداد که حاصل دیپلماسی کارآمد دولت تدبیر و امید بوده، طبیعتاً می‌تواند به‌عنوان کاتالیزور رفع مسائل اقتصاد ایران کمک‌حال قوه‌مجریه و مقننه باشد؛ بنابراین مجلس آینده باید شرایط لازم قانونی و نظارتی مورد نیاز را برای اصلاح اقتصاد ایران در چارچوب اسناد بالادستی و نیز فراهمین مقام معظم رهبری به‌ویژه درخصوص سیاست‌های اقتصاد مقاومتی، سند چشم‌انداز و برنامه ششم توسعه، فراهم کند.

اگر بخواهید به‌طور عملیاتی‌تر توضیح دهید، مجلس اصلاح‌طلبان، مسیر اصلاح اقتصادی کشور را چگونه می‌بیند؟ خوشبختانه ما شاهد یک اجماع فراگیر درخصوص استراتژی اصلاح اقتصادی کشور میان مقام معظم رهبری، دولت محترم و نیز فعالان سیاسی اصلاح‌طلب و نخبگان اقتصادی هستیم و آن اصلاحات اقتصادی مبتنی بر توسعه تولید صادرات‌گرا با تکیه بر بخش خصوصی و تعاونی است، بجای که هم تأکیدشده توسط مقام معظم رهبری در سیاست‌های ابلاغی اقتصاد مقاومتی است

تصرف یک زمین ۱/۵ میلیاردی با ۵ میلیون

ایرنا؛ مدیر جهاد کشاورزی اندیمشک از کشف یک مورد زمین‌خواری در این شهرستان خبر داد که در آن فردی، زمین ۱۵ میلیاردریالی را با نفوذ، ۵۰ میلیون‌ریال قیمت‌گذاری و آن را تصرف کرد. در مطلبی که در فضای مجازی منتشر شده و بازتاب گسترده‌ای داشته به نقل از محمدجعفر آفرین آمده است در تخلفی آشکار دونفر هشت‌هزارمترمربع زمین را تصاحب کرده‌اند. وی گفته است: در پی اطلاع از این تخلف و کسب گزارش‌های مردمی، گروه کاربری اراضی مدیریت جهاد کشاورزی اندیمشک وارد عمل شده است. وی افزود:

ایران خودرو ۳مِدل جدید خود را تا ۴۰ درصد بالاتر از نرُم جهانی قیمت گذاری کرد

توقف قیمت گذاری نجومی خودرو

داخلی با دوربین قیمت جهانی تقریباً در تمامی محصولات داخلی از جمله خودروهای چینی مشاهده می‌شود. و اما محصولات جدید پژو در ایران که هر سه مدل آنها جزء خودروهای کامپکت کوچک دسته‌بندی شده، بر روی پلت‌فرم مشترک PFI گروه PSA طراحی شده‌اند. احتمالاً یکی از دلایل انتخاب این محصولات نقاط مشترک آنها با مدل ۲۰۶ و سابقه تولید آن در ایران و بالطبع توان داخلی‌سازی سریع آنها توسط ایران خودرو است. ارزان‌ترین مدل محصولات تولیدی جدید پژو در ایران مدل ۳۰۱ است. این خودروی سدان محصول مشترک پژو و دانگ‌فنگ چین بوده و با سیتروئن الیزه دارای پلت‌فرم مشترک است و در سال ۲۰۱۲ در نمایشگاه خودروی پاریس رونمایی شد. این محصول جزء محصولات اقتصادی پژو بوده، به نوعی که برای رقابت با محصولات ارزان‌قیمت بازار مانند رنو لُگان یا همان ال ۹۰ تولیدی در ایران طراحی شده و درحال‌حاضر در سایت‌های جهانی پژو در اسپانیا، چین و نیجریه تولید و در بازارهای هدف ترکیه، اروپای مرکزی و شرقی، یونان، خاورمیانه، روسیه، اوکراین و آمریکای جنوبی عرضه می‌شود. این خودرو با توجه به قیمت مناسب آن گزینه مناسبی برای جایگزینی مدل ۴۰۵ بوده و به شرط داخلی‌سازی و کاهش هزینه می‌تواند جانشین لایقی برای آن باشد. این خودرو از لحاظ مصرف سوخت و سطح تکنولوژی خودروی مناسبی بوده و تنها ضعف آن را می‌توان کسب تنها سه ستاره ایمنی از مؤسسه EURO NCAP اروپا عنوان کرد. این خودرو در بازار چین در شش مدل شامل سه مدل با گیربکس اتوماتیک چهاردنده و سه مدل با گیربکس پنج‌دنده دستی تولید و عرضه می‌شود. **ادامه در صفحه ۱۵**

اقتصاد

برنامه اقتصادی ائتلاف اصلاح‌طلبان در گفت‌وگو با فاطمه حسینی

توسعه تولید صادرات گرا با تکیه بر بخش خصوصی

و از سوی رئیس‌جمهوری محترم هم بارها بر آن تأکید شده است و دغدغه عموم اصلاح‌طلبان و نخبگان اقتصادی برای مدیریت بهینه اقتصاد کشور در دوره پساتحریم است. خوشبختانه اجماعی در این سطح می‌تواند در مدیریت انتظارات عمومی که معمولاً در ساختارهای نفتی معطوف به افزایش واردات است، نقش درخور توجهی داشته باشد که قطعاً یکی از ابزار فرهنگ‌سازی آن خود شما رسانه‌ها هستید و خواهید بود.

● الزامات اجرای این استراتژی که به آن اشاره کردید و همچنین تأثیر بر اقتصاد ایران و زندگی مردم، چیست و چه خواهد بود؟ طبیعی است که در گام اول باید مجلس شرایط را برای تسهیل فضای کسب‌وکار فراهم کند؛ همچنین رویکرد ما به جلب و جذب سرمایه‌های خارجی باید تغییر کند و به‌روز شود؛ چون هدف این است که سرمایه‌گذاری‌های تولید با مشارکت طرف‌های خارجی با هدف تصاحب بازارهای جهانی صورت گیرد. این همکاری، مشکل ما را در فرسوده‌بودن نظام تولید و تکنولوژی تولیدی حل خواهد کرد. این رخداد تأثیر ماندگاری خواهد داشت. از یک سو، بیکاری را کاهش می‌دهد و نرخ مشارکت اقتصادی را بالا می‌برد و از سوی

دیگر موجب افزایش قدرت خرید مردم خواهد شد.

● اما منتقدان این استراتژی معتقدند که اقتصاد ایران دارای مزیت نسبی در بخش تولید نیست و تولیدات ایرانی قدرت رقابت در بازارهای جهانی را ندارند. نظر شما چیست؟

البته در دنیای امروز بیش از مزیت نسبی، دارا بودن مزیت رقابتی مهم است. شکی نیست که ما دربارۀ تمامی محصولات تولیدی دارای مزیت رقابتی نیستیم. این را هم باید قبول داشته باشیم که بخشی از مزیت رقابتی ما در سال‌های اخیر از میان رفته و دلیل عمده آن هم افزایش هزینه مبادله در اقتصاد ایران است. وقتی به دلیل تحریم‌ها هزینه نقل و انتقال پول و کالا جهش پیدا می‌کند، مزیت رقابت از میان می‌رود؛ ولی شرایط تغییر کرده و پیام اجرایی‌شدن برجام همین است که هزینه مبادله در اقتصاد ایران کاهش می‌یابد. همان‌طور‌که اشاره کردم در کنار این اتفاق، مجلس هم باید با مصوبه‌ها و حمایت‌های خود از برنامه اقتصادی دولت، شرایط را برای کاهش بیشتر هزینه مبادله و کسب و کار در اقتصاد ایران فراهم کند؛ همچنین تکنولوژی روز و ایده‌های نوی سرمایه‌گذاران خارجی هم در افزایش مزیت رقابتی محصولات تولید ایران مؤثر خواهد بود و این نکته مهم نباید مغفول بماند که محور این مسیر جدید توسعه اقتصاد ایران، بخش خصوصی و تعاونی خواهد بود و نه بخش دولتی که هم دچار مشکلات به‌ارت‌رسیده از قبل است و هم هزینه فعالیت اقتصادی آن بالاتر است.

● با مانع فساد در اقتصاد ایران چه خواهید کرد؟ استحضار دارید که مخصوصاً در روزهای اخیر مقام‌های ارشد دولت، گرانی‌های جدی‌ای در خصوص این مانع توسعه اقتصاد کشور اعلام کرده‌اند. البته با آن بخش از فساد که رخ داده، قوه محترم قضائیه در حال برخورد است. نقش مجلس رفع گریزگاه‌های قانونی مفسدان و تصویب قوانینی است که مانع از بروز فساد شود؛ اما اگر کلان‌تر به موضوع نگاه کنیم، حرکت استراتژیک ما به سمت شکل‌گیری اقتصاد رقابتی با تکیه بر بخش غیردولتی و حداکثرسازی ارتباط با بازارهای جهانی، در اصل مهم‌ترین اقدام برای سلب شرایط بروز فساد فراگیر در اقتصاد ایران است.

● بقدر به موفقیت این استراتژی اقتصادی امید دارید؟

به نظر من نباید در اینکه این استراتژی امید قطعی اقتصاد ایران است، تردید کرد. دو دلیل عمده هم برای این ادعای خودم دارم، اول اینکه همان‌طوره‌که عرض کردم، اجماع تاریخی حول آن شکل گرفته و دوم اینکه کاملاً بر الگوهایی که از سوی اقتصادهای نوظهور در حال پیگیری است و شواهد موفقیت آن هم پدیدار شده، منطبق است. البته تأکید کنم که منظورم از این انطباق نادیده‌انگاشتن شرایط بومی، محیطی و ساختاری اقتصاد ایران نیست؛ بنابراین اگر همراهی مردم و مشارکت مردم در این برنامه که رئیس‌جمهوری محترم هم از آن با عنوان برجام دو، یاد کردند، باشد، موفقیت لازم حاصل خواهد شد.

خبر

قرارداد ایران خودرو و بنز تمدید شد

● ایسنا؛ مدیرعامل شرکت ستاره ایران از آغاز دور جدید همکاری گروه صنعتی ایران خودرو با شرکت مرسدس‌بنز و تولید سواری‌های این شرکت در ایران در آینده خبر داد. علی‌نمکین در مراسم آغاز دور جدید همکاری ایران خودرو و مرسدس‌بنز اظهار کرد: قرارداد شرکت ستاره ایران به‌عنوان نماینده انحصاری فروش سواری بنز با شرکت مرسدس‌بنز مجدداً تمدید شد. با تمدید قرارداد و همکاری مستقیم با بنز دیگر شاهد بازار خاکستری محصولات این شرکت در ایران نخواهیم بود. وی با بیان اینکه در گذشته تجربه تولید و واردات محصولات بنز در ایران وجود داشته است، خاطرنشان کرد: در دوره جدید همکاری‌ها موضوع تولید سواری بنز در ایران دستور کار است.مدیرعامل شرکت ستاره ایران ادامه داد: به‌عنوان مثال یکی از موارد در دست بررسی ورود خودروهای بنز تولیدی در ایران به شبکه تاکسی‌رانی است. ضمن اینکه با آغاز تولید موضوع داخلی‌سازی برخی قطعات نیز در دستور کار خواهد بود. وی خاطرنشان کرد: براساس بررسی‌های صورت‌گرفته در سال آینده بین هزارو ۵۰۰ تا دو هزار دستگاه از سواری‌های مختلف بنز وارد ایران خواهد شد. در این مراسم استفان بامون، مدیرفروش منطقه‌ای شرکت مرسدس‌بنز اظهار کرد: بعد از لغو تحریم‌ها مذاکرات لازم انجام شد و ارتباط بنز با شرکت ستاره ایران و گروه ایران خودرو مجدداً برقرار شد. وی با بیان اینکه توافقات کلی برای تولید خودروهای سواری بنز در ایران صورت گرفته است، خاطرنشان کرد: شروع دوباره تولید محصولات بنز در ایران نیازمند نهایی‌شدن مطالعات است و در زمان مقتضی شرکت تولید و مونتاژ خودرو در خاورمیانه است؛ بنابراین پتانسیل تولید سواری بنز در آن وجود دارد. وی تصریح کرد: در گذشته برخی مدل‌های خودرو بنز از جمله سواری کلاس E در ایران تولید می‌شد. بنابراین با توجه به این تجربه در آینده نیز این کار صورت خواهد گرفت.

دکتر علوی

استاد حوزه و دانشگاه

وزیر اطلاعات اخلاق مدار و مردمی

کاندیدای مجلس خبرگان رهبری